

Vozniška zmožnost starejših voznikov

Driving capacity of elderly drivers

*Marjan Bilban**

Izvleček

Vozniška uspešnost je odvisna od vozniške spretnosti ter vozniške zmožnosti, ta pa je odvisna od senzoričnih, motoričnih in kognitivnih sposobnosti voznika. V retrospektivni študiji smo proučevali starostno strukturo ter vzroke in posledice cestnoprometnih nezgod v slovenskem prostoru v obdobju od leta 1998 do 2000. Vozniki in ostali udeleženci cestnega prometa, starejši od 65 let, so v proučevanem obdobju povzročili 11,5% cestnoprometnih nezgod in bili udeleženi (kot nepovzročitelji) v 10,7% vseh cestnoprometnih nezgod. Med vzroki cestnoprometnih nezgod, voznikov starejših od 65 let, prednjači izsiljevanje prednosti. S starostjo raste teža izida cestnoprometne nezgode, ki je pri smrtnem izidu pri povzročiteljih, starejših od 75 let, kar 7-krat večja kot je povprečje vseh starostnih skupin, pri udeležencih cestnoprometne nezgode pa celo 9-krat večja. Starejši resda povzročijo relativno malo cestnoprometnih nezgod (kar je tudi odraz njihove realne udeležbe v cestnem prometu), kadar pride do nje, pa je izid praviloma bistveno bolj tragičen kot pri mlajših voznikih. To prav gotovo kaže, da so zmogljivosti starejših (kljub izkušnjam) zaradi staranja, posledične polimorbidnosti in naraščajoče zahtevnosti sodobnega prometa marsikdaj oslABLJENE do take mere, da predstavljajo pomembno grožnjo varnosti cestnega prometa.

Abstract

Successful driving depends on the driver's skill and ability, which is limited by his/her sensoric, motoric and cognitive functions. An analysis of traffic accidents in Slovenia in the period from 1998 to 2000 was performed, with the emphasis on the causes, the consequences and the age structure of people involved in these accidents. Drivers over 65 have caused 11.5% of all traffic accidents (the most common cause of the accidents was failure to yield right of way) and were involved (but did not cause) in 10.7% of the accidents. The outcomes of traffic accidents that involved elderly people were much more severe than the outcomes of other acci-

* *Prim. prof. dr., Marjan Bilban, dr.med., spec. med.dela, prometa in športa; ZVD Zavod za varstvo pri delu d.d., Ljubljana, Chengdujska cesta 2, Ljubljana*